

Projektif Geometride Koniklerin Denkliği:

Projektif Geometrinin en ilginç yönlerinden biri de tüm (dejenere olmayan) koniklerin (daha doğrusu onların projektif kapamışlarının) projektif olarak denk olmasıdır. (Projektiv Denklik, bir projektif dönüşüm altında bir kümenin diğerine dönüşmesi olarak tanımlanır). Bu özellik, projektif geometrik kavramlar içeren (Pascal'ın gizemli altıgen teoremi gibi) bazı teoremlerin ispatını kolaylaştırır. Pascal'ın da, bu teoremin ispatı sırasında, Desargues'ın bu özelliği biliyor olmasından yararlandığı sanılmaktadır. Biz burada, bu önermenin tam ispatını değil de, bir örnekle, bir çember, bir parabol ve bir hiperbolün (daha doğrusu bu eğrilerin projektif kapamışlarının) projektif olarak denk olduğunu göstereceğiz.

$\mathcal{C}_1 : x^2 + y^2 - 1 = 0$ çemberi, $\mathcal{C}_2 : x^2 - y = 0$ parabolü, $\mathcal{C}_3 : x^2 - y^2 - 1 = 0$ hiperbolü olsun.

Bu eğrilerin projektif kapamışları, Eğrilerin Projektif Kapamışı başlıklı notlarda bulunmuştur.

$\overline{\mathcal{C}}_1 : \mathbb{RP}^2$ de (homojen koordinatları) $x^2 + y^2 - z^2 = 0$ eşitliğini sağlayan noktalardır. ($\overline{\mathcal{C}}_1 = \mathcal{C}_1$)

$\overline{\mathcal{C}}_2 : \mathbb{RP}^2$ de (homojen koordinatları) $x^2 - yz = 0$ eşitliğini sağlayan noktalardır. ($\overline{\mathcal{C}}_2 = \mathcal{C}_2 \cup \{[0 : 1 : 0]\}$)

$\overline{\mathcal{C}}_3 : \mathbb{RP}^2$ de (homojen koordinatları) $x^2 - y^2 - z^2 = 0$ eşitliğini sağlayan noktalardır. ($\overline{\mathcal{C}}_3 = \mathcal{C}_3 \cup \{[1 : 1 : 0], [-1 : 1 : 0]\}$)

$T : \mathbb{R}^3 \rightarrow \mathbb{R}^3$, $T(X, Y, Z) = (X, Z - Y, Z + Y)$ (tersinir) lineer dönüşümü olsun. \overline{T} projektif dönüşümünün, $\overline{\mathcal{C}}_1$ eğrisinin noktalarının $\overline{\mathcal{C}}_2$ eğrisinin bir noktasına dönüştürdüğü ($X^2 - (Z - Y)(Z + Y) = X^2 + Y^2 - Z^2$ özdeşliğinden) kolayca görülür. Ayrıca, $T^{-1}(X, Y, Z) = (X, \frac{1}{2}(Z - Y), \frac{1}{2}(Y + Z))$ olduğundan benzer bir hesapla, $\overline{T^{-1}}$ projektif dönüşümünün, $\overline{\mathcal{C}}_2$ eğrisinin noktalarının $\overline{\mathcal{C}}_1$ eğrisinin noktalarına dönüştürdüğü görülür.

$S : \mathbb{R}^3 \rightarrow \mathbb{R}^3$, $S(X, Y, Z) = (Z, Y, X)$ (tersinir) lineer dönüşümü olsun. \overline{S} projektif dönüşümünün $\overline{\mathcal{C}}_1$ eğrisinin noktalarını, $\overline{\mathcal{C}}_3$ eğrisinin noktalarına dönüştürdüğü ($Z^2 - Y^2 - X^2 = -(X^2 + Y^2 - Z^2)$ özdeşliğinden) kolayca görülür. $S^{-1} = S$ dir ve \overline{S} projektif dönüşümü de ($Z^2 + Y^2 - X^2 = -(X^2 - Y^2 - Z^2)$ özdeşliğinden) $\overline{\mathcal{C}}_3$ eğrisinin noktalarını, $\overline{\mathcal{C}}_1$ eğrisinin noktalarına dönüştürdüğü görülür.

$\overline{S} \overline{T}$ projektif dönüşümü de, yukarıdakilerin sonucu olarak, $\overline{\mathcal{C}}_2$ ile $\overline{\mathcal{C}}_3$ arasında bir projektif denklik verecektir.

Bu denklikler geometrik olarak şöyle açıklanabilir:

$\overline{\mathcal{C}}_1 = \mathcal{C}_1$ bir çember idi.

$\overline{\mathcal{C}}_2 = \mathcal{C}_2 \cup \{[0 : 1 : 0]\}$ olduğundan, parabolün kapamışında, parabola bir nokta eklenerek iki ucu sonsuzda birleşip bir çember oluşur.

$\overline{\mathcal{C}}_3 = \mathcal{C}_3 \cup \{[1 : 1 : 0], [-1 : 1 : 0]\}$ olduğundan hiperbolün kapamışında, hiperbolün dört ucu sonsuzda ikiye ikiye (aynı asimptota yaklaşan uçlar birbiri ile) iki farklı noktada birleşip yine bir çember oluşturur. Yani tüm koniklerin kapamışları bir (çember gibi) kapalı bir eğridir. Bu nedenle hepsinin kapamışları denktir.